

Reactie Schulinck n.a.v. internetconsultatie Voorstel van Wet vereenvoudiging beslagvrije voet

Met interesse hebben wij kennis genomen van het [voorstel](#) tot vereenvoudiging van de beslagvrije voet. In deze reactie geven wij opmerkingen en adviezen met betrekking tot het wetsvoorstel.

Onderwerpen:

1. Leg de onderzoeksbevoegdheden van de deurwaarder vast
2. De voorgestelde rekentool maakt de wetgeving niet minder complex
3. Schrap de bevoegdheid van de deurwaarder om de polisadministratie in te zien
4. Koppel de beslagvrije voet aan de leefsituatie en het bruto inkomen van de schuldenaar
5. Redactionele opmerkingen
6. Nawoord

1. Leg de onderzoeksbevoegdheden van de deurwaarder vast

Het voorstel voorziet voor het vaststellen van de hoogte van de beslagvrije voet in een indirecte aansluiting bij de kostendelersnorm in de Participatiewet (het voorgestelde artikel 475da lid 4 Rv). Dit is een verbetering. Het onderscheid in leefsituaties is een goed uitgangspunt (alleenstaande, alleenstaande ouder en echtgenoten met of zonder kinderen). De leefsituatie bepaalt immers voor een belangrijk deel de kosten van levensonderhoud van de schuldenaar. Het is denkbaar dat schuldenaren een gezamenlijke huishouding verzwijgen om te voorkomen dat de juiste beslagvrije voet wordt toegepast. Het voeren van een gezamenlijke huishouding kan echter moeilijk verifieerbaar zijn. In de uitvoeringspraktijk van de Participatiewet wordt daarover al veelvuldig geprocedeerd.

In het voorstel is opgenomen dat de deurwaarder de bevoegdheid krijgt om de leefsituatie anders vast te stellen dan in de basisregistratie persoonsgegevens is geregistreerd (het voorgestelde artikel 475d lid 2 Rv). De deurwaarder is wel verplicht om de andere leefsituatie aan te tonen (2^e volzin). Er is echter niet vastgelegd hoe de deurwaarder de andere leefsituatie aan kan tonen. Uit het voorstel blijkt dat voor het vaststellen van de leefsituaties aansluiting wordt gezocht bij de Participatiewet. Het verdient aanbeveling om duidelijk vast te leggen wat de specifieke onderzoeksbevoegdheden van de deurwaarder op dit punt zijn. Hierin kan ook meegenomen worden of en in hoeverre er gegevensuitwisseling plaatsvindt tussen deurwaarder en gemeente.

Punt van aandacht bij gegevensuitwisseling: het verdient aanbeveling om op voorhand antwoord te geven op de vraag wie bij gegevensuitwisseling daadwerkelijk verantwoordelijk is voor het vaststellen van de gezamenlijke huishouding. De deurwaarder die zonder eigen onderzoek gebruik maakt van de gegevens van de gemeente, of de gemeente die de gegevens aanlevert.

Advies 1.

Leg vast wat de specifieke onderzoeksbevoegdheden van de deurwaarder zijn bij het vaststellen van een gezamenlijke huishouding. Geef hierbij ook aan of en in hoeverre er gegevensuitwisseling plaatsvindt tussen deurwaarder en gemeente.

2. De voorgestelde rekentool maakt de wetgeving niet minder complex

De rekentool is een goede aanzet om in de praktijk het vaststellen van de beslagvrije voet simpeler te maken. Wel merkt Schulinck op dat de achterliggende wetgeving ervoor zorgt dat de berekening zelf nog steeds zeer complex is. Bovendien ziet Schulinck een mogelijk procesrisico in de toepassing van de rekentool. Er kan, mede gezien de complexiteit van de achterliggende wetgeving, discussie over de toepassing van een correcte beslagvrije voet ontstaan wat juridische procedures tot gevolg kan hebben.

Advies 2.

Een rekentool maakt de berekening van de beslagvrije voet niet eenvoudiger. Leg een eenvoudiger methodiek voor het vaststellen van de beslagvrije voet vast in wetgeving.

3. Schrap de bevoegdheid van de deurwaarder om de polisadministratie in te zien

Op dit moment is een schuldenaar verplicht om op verzoek de gegevens te verstrekken die de deurwaarder nodig heeft om de beslagvrije voet vast te stellen. Als de schuldenaar verzuimt te reageren, dan wordt de beslagvrije voet gehalveerd. Dit systeem wordt met dit wetsvoorstel gewijzigd.

De sanctie op het niet voldoen aan de inlichtingenplicht wordt geschrapt en de deurwaarder krijgt de bevoegdheid om de polisadministratie van het UWV te raadplegen. Deze administratie bevat echter informatie die is bedoeld voor de uitvoering van publiekrechtelijke bevoegdheden van gemeenten en UWV in het kader van uitkeringverstrekking. Schulinck voorziet daarom dat de deurwaarder niet alle benodigde gegevens uit deze administratie kan halen en dus nog steeds de medewerking van de schuldenaar nodig zal hebben. Met het schrappen van de sanctie op het niet voldoen aan een verzoek om inlichtingen zal het voor de deurwaarder moeilijker worden om de beslagvrije voet vast te stellen.

Daarnaast blijkt onder andere uit de uitvoeringspraktijk van de Participatiewet dat de gegevens van de polisadministratie zeer regelmatig niet actueel of volledig zijn. Ook in dit geval zal de deurwaarder de medewerking van de schuldenaar nodig hebben om de beslagvrije voet vast te kunnen stellen.

Advies 3.

Schrap de bevoegdheid van de deurwaarder om de polisadministratie in te zien. En behoud de sanctie op het niet voldoen aan de inlichtingenplicht.

4. Koppel de beslagvrije voet aan de leefsituatie en het bruto inkomen van de schuldenaar

In het voorstel wordt voor de hoogte van de beslagvrije voet uitgegaan van 3 doelgroepen. Het recht op toeslagen bepaalt in welke doelgroep iemand valt.

1. De hoge inkomens (geen recht op toeslagen);
2. De lagere inkomens (geen volledig recht op toeslagen);
3. Inkomens lager of gelijk aan de bijstandsnorm (wel recht op toeslagen).

De beslagvrije voet wordt gekoppeld aan het recht op toeslagen. Een schuldenaar die door een hoger inkomen een lagere toeslag ontvangt, heeft wel daardoor hogere kosten maar door het beslag niet een besteedbaar inkomen dat hoger is dan het inkomen van een schuldenaar met hogere toeslagen

en lagere leefkosten. De voorgestelde koppeling zou dit moeten compenseren. Volgens Schulinck kan dit op een eenvoudigere wijze ook bereikt worden. Bijvoorbeeld door een systeem dat vergelijkbaar is met het Duitse model. Zie over het Duitse model het [artikel](#) 'Vereenvoudiging van de berekening van de beslagvrije voet - Het Duitse model' door mr. Kyra Kranendonk-von Weersch en mr. Guido le Noble).

Voorbeeld alternatief model

Schulinck meent dat een eenvoudiger systeem dat voldoet aan de uitgangspunten van het voorgestelde systeem, als volgt kan worden ingericht. Voor het vaststellen van de hoogte van de beslagvrije voet stelt Schulinck voor om percentages vast te stellen, die worden gekoppeld aan de hoogte van het bruto-inkomen en de leefsituatie van de schuldenaar. Daarbij is het aan te bevelen om als bovengrens de voorgestelde maximale beslagvrije voet aan te houden. Het onderstaande schema is een voorbeeld van een dergelijke systeem.

Percentage beslagvrije voet ¹					
	Bruto inkomen 0% - 100% bijstandsnorm	Bruto inkomen 100% - 110% bijstandsnorm	Bruto inkomen 110% - 120% bijstandsnorm	Bruto inkomen 120% - 130% bijstandsnorm	Bruto inkomen 130% - 160% bijstandsnorm
alleenstaande	95%	90%	92%	94%	95%
alleenstaande ouder	95%	90%	93%	95%	95%
echtgenoten	95%	90%	92%	94%	95%
echtgenoten met kinderen	95%	90%	93%	95%	95%

Advies 4.

Koppel de hoogte van de beslagvrije voet niet aan het recht op toeslagen, maar maak het afhankelijk van de leefsituatie en de hoogte van het bruto inkomen van de schuldenaar. Hanteer hierbij als bovengrens de voorgestelde maximale beslagvrije voet.

5. Redactionele opmerkingen

- De grondslag voor het vaststellen van de beslagvrije voet in het voorgestelde artikel 475da lid 4 Rv is de netto bijstandsnorm. De beslagvrije voet wordt echter toegepast op het bruto inkomen. Het is aan te bevelen om dit in de toelichting te benadrukken.
- In het voorgestelde artikel 475ab Rv wordt in de begripsomschrijving van 'geregistreerd partner' verwezen naar artikel 3 Participatiewet. Daarin wordt het begrip geregistreerd partner echter niet genoemd. Daarom bevelen wij aan om de omschrijving van geregistreerd partner te schrappen en te volstaan met de omschrijving echtgenoot onder verwijzing naar artikel 3 Participatiewet.
- In enkele artikelen wordt - soms meermaals - gebruik gemaakt van één of meer van de volgende zinsneden: 'echtgenoot of geregistreerd partner', 'echtgenoot dan wel geregistreerde partner'. Dit is niet nodig. Onder echtgenoot wordt - gelet op de definitie van het begrip echtgenoot in het voorgestelde artikel 475ab Rv - immers ook de geregistreerde partner begrepen. Het gaat om de voorgestelde artikelen 475d, 475da, 475db, 475e, 475ga, 475gb en 475gc Rv.

¹ De genoemde percentages zijn indicatief. In dit voorbeeld heeft een schuldenaar met inkomsten lager dan de bijstandsnorm altijd 5% afdracht aan schuldeisers (zoals voorzien in het voorstel onder artikel 475da lid 4 Rv). De in dit voorbeeld genoemde bijstandsnorm verwijst naar de normen genoemd in artikel 21 Participatiewet.

- In het voorgestelde artikel 475da Rv wordt (meermaals) de zinsnede ‘alleenstaande zonder kinderen’ gebruikt. Schulinck vraagt zich af waarom ervoor gekozen is om de zinsnede ‘zonder kinderen’ toe te voegen. Uit de definitie van een alleenstaande (in samenhang met de definitie ‘kind’) volgt immers al dat een alleenstaande geen tot zijn last komende kinderen kan hebben. Ons advies is om de zinsnede ‘zonder kinderen’ te schrappen.
- In het voorgestelde artikel 475db onderdeel b Rv staat de zinsnede ‘voor beslag vatbare vorderingen tot periodieke betaling van de schuldenaar *waarop geen beslag ligt.*’ In sub a is bijna dezelfde zinsnede gebruikt. Echter daar ontbreekt de toevoeging ‘waarop geen beslag ligt’. Uit de toelichting bij sub a blijkt echter dat in beide gevallen de beslagvrije voet wordt verlaagd met de onbeslagen vorderingen. Het verdient daarom aanbeveling om ook in sub a de zinsnede ‘waarop geen beslag ligt’ toe te voegen zodat daarover geen verwarring kan ontstaan.

6. Nawoord

Het wetsvoorstel is op onderdelen een verbetering, maar brengt geen echte vereenvoudiging van het systeem van de beslagvrije voet met zich mee. Het vaststellen van de beslagvrije voet blijft ingewikkeld. De vereenvoudiging ligt in de ondersteunende middelen zoals de voorgestelde rekentool en het feit dat deurwaarders toegang krijgen tot de polisadministratie van het UWV en de basisregistratie personen. Schulinck blijft daarom pleiten voor een werkelijk eenvoudiger systeem.

Wel hebben we waardering voor de keuze om de beslaglegging te concentreren bij een enkele inkomstenbron. Hierdoor kan de derde-beslagene de beslaglegger adequaat informeren over lopende beslagen of verrekeningen. Ook de keuze voor een eenvoudigere indeling van de leefvormen is een verbetering ten opzichte van het huidige artikel 475d lid 1 en lid 2 Rv.

Meer weten / contactgegevens

Deze aanbevelingen zijn opgesteld door 3 juridisch specialisten uit de teams Participatiewet en Schuldhelpverlening van Schulinck, dé online kennisbank en helpdesk voor gemeenten:

- Sander Meulendijks (Pw & SHV)
- mr. Guido le Noble (SHV)
- mr. Frank Schulmer (Pw)

Onder eindredactie van mr. Patricia Eickmans-van der Poel (SHV) en mr. Lance op den Camp (Pw)

Zij zijn mede-verantwoordelijk voor de kennisbanken Grip op Participatiewet en Grip op Schuldhelpverlening. Daarnaast ondersteunen zij gemeenten bij de uitvoering van de Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhelpverlening. Ook schrijven zij diverse publicaties en houden zij via twitter hun volgers op de hoogte van nieuws, actualiteiten en rechtspraak op het gebied van bijstand en schuldhelpverlening.

Wilt u meer weten over bovenstaande aanbevelingen, neem gerust contact met ons op via: lance.op.den.camp@schulinck.nl of 077- 475 8018.

Meer informatie over Schulinck, Grip op Participatiewet en Grip op schuldhelpverlening kunt u vinden op www.schulinck.nl.